

**KGORO YA THUTO YA GAUTENG
TLHAHLOBO TŠA MAREMATLOU**

**SEPEDI LELEME LA PELE
MAEMO A GO LEKANELA
(Lephephe la Bobedi)**

POSSIBLE ANSWERS OCT / NOV 2006

KAROLO YA A

**POTŠIŠO 1
THETO**

Senakangwedi – D.M. Mampuru

Setsopolwa A

- 1.1.1 - Diphedi ka moka di gatile tseleng. (1)
- Go ya ka sereto go tlapinya ke go gata.
- 1.1.2 - Mothofatšo (3)
- Se šomišitšwe go tšweletša ka fao tsela e gatakwago ntle le go ikarabela goba go itefeletša.
- 1.1.3 - Go oketša dikotlo tša batshelamolao ditseleng. (3)
- Bahlapetšatsela ba go nyaka pipamolomo ba otlwe.
- Difatanaga tša go se be boemong bjo kaone di tlošwe tseleng.
- Boikgopolelo bja maleba bo tla putswa.
- 1.1.4 - Ba otopedi: ke batho ka ge ba na le maoto a mabedi. (2)
- Bolengwanapedi ke dinoga ka ge di na le malengwana a mabedi.
- 1.1.5 Ee! (½)
- Tsela e fihliša batho kgole le kgauswi
- Tsela e kgokaganya dinaga
- Ka tsela merwalo e rwalega gabonolo go ya le go tšwa dinageng tša go fapana.
- Boikgopolelo bja maleba bo tla putswa. (3)
- [12½]**

Setsopolwa B

- 1.2.1 - A hlomphe barutiši ka ge ba mmetlela bokamoso. (3)
- Go bonolo go hwetša mešomo ge o hweditše thuto go tšwa barutišing.
- Barutiši ga ba hloye ngwana eupša ba hloya mekgwa ya gagwe.
- Kgopolo ya maleba e tla putswa.

- 1.2.2 - Batswadi ba swanetše go tla dikolong ge ba bitšwa mabapi le mathata a bana ba bona.
 - Batswadi ba thuše bana ka mešomo ya gae yeo bana ba e filwego dikolong.
 - Ba rute bana tlhompho
 - Bana ba fiwe sebaka sa go ithuta ge ba le gae
 - Kgopolo ya maleba e tla putswa. (3)
- 1.2.3 - ntle le barutiši setšhaba se ka ba leswiswing.
 - mang le mang yo a atlegilego, o fetile matsogong a morutiši.
 - kgopolo ya maleba e tla putswa. (2)
- 1.2.4 - Montshepetša bošego wa borare re mo leboga bosele (1)
 - Ge motho a go thušitše bophelong o swanetše go mo leboga (1½)
- 1.2.5 Mohloyawena o hloka hlogo (2)
[12½]

Setsopolwa C

- 1.3.1 - Ke...
 - “Ke” e boeleditšwe methalothetong ya go latelana ka mathomong. (2½)
- 1.3.2 - Ee!
 - Gantši ge lesogana le nyaka go loša lekgarebe, le lebelela kudu leo le sego la rwala palamonwana.
 - Palamonwana e botsefatša diatla.
 - Kgopolo ya maleba e tla putswa (3)
- 1.3.3 - Gantši motsenyetša ka ge a tla rwala ditaba tša ka mo a iša ka kua,
 - O feleletša o lweša baratani (2)
- 1.3.4 - Sereti se hlaloša ka fao se dirišago palamonwana go tiiša lerato la gagwe go moratiwa wa gagwe ka gona.
 - Go ya ka sereti boleng bja palamonwana yeo bo lekantšhwa le botse bja lekgarebe leo.
 - Sereti se bona botse bja palamonwana bo swana le botse bja lekgarebe la gagwe.
 - Kgopolo ya maleba e tla putswa (3)
- 1.3.5 - Kgotlelelo e tswala katlego.
 - Mehlopi ka moka e a na.
 - Kgopolo ya maleba e tla putswa (2)
[12½]

Setsopolwa D

- 1.4.1 - Go se sa kwana. (1)
- 1.4.2 - Go begela maphodisa / Go begela badirelaleago.
- Go boledišana le batswadi ba bana seyalemoyeng
- Kgopolo ya maleba e tla putswa. (3)
- 1.4.3 - Gantši malalaphaephe a feleletša a thulwa ke difatanaga.
- Ba šitiša baotledi go otlela ka ge ba lebelela bona.
- Baotledi ba bea maphelo a bona kotsing ka ge go se bonolo go hlaola lelalaphaephe go sekebekwa.
- Kgopolo tša maleba di tla putswa. (3)
- 1.4.4 Molaetša ke gore gantši ge batswadi ba e na le dikgakgano ba sa di rarolle,
- mafelelong ba a tlogelana,
- batho bao ba šalago bothateng le ditlaišegong ke bana,
- ka ge ba sa kgone go itirela selo, ba feleletša ba ebela le mebila
- Kgopolo ya maleba e tla putswa (3)
- 1.4.5 Le bitšwa setseketsike ka ge e le motho wa go ya godimo le fase ntle le lebaka. (2)

[12½]**PALOMOKA YA KAROLO A: [25]****KAROLO YA B****POTŠIŠO 2
TERAMA**

- 2.1.1 Modupi o be a tla betha tatagwe ka ge a ba rakile kgwebong go tee le mmagwe (2)
- 2.1.2 - Aowa:
- Go itia motswadi o le ngwana ke go nyatšiša motswadi wa gago batswadi ba bangwe.
- Go itia motswadi ke go ipakela madimabe.
- Kgopolo ya maleba e tla putswa (3)
- 2.1.3 - Nka mmiletša ba gabo ra tla ra boledišana
- Nka tsebiša baruti ge re le badumedi gore ba tle ba re agiše.
- Kgopolo ya Maleba e tla putswa (3)

Setsopolwa B

- 2.1.4 Mologadi o be a nyaka gore Thomo a lemoše Lekope gore a se raloke ka lapa la gagwe.
 - Mologadi o lemogile gore mogongwe Thomo a ka sokolla pelo ya Lekope go Mmatlala ka ge e le morwarragwe. (2)
- 2.1.5 - Mmatlala o be a diriša tšhelete bošaedi
 - Mmatlala o be a sa dumele go laolwa ke Lekope, re bona ge a gana go šala dikgwebong.
 - Mmatlala o be a lala malalatlle
 - O be a hlapaola Lekope ka la gore ke moradu.
 - Kgopolo ya maleba e tla putswa (3)
- 2.1.6 - Ee!
 - Ka setšo ge go na le bothata ka lapeng ditaba di fiwa ba ka gae pele go thuša go di ralolla.
 - Thomo o swanetše go di tsena ka ge e le morwarragoLekope
 - Kgopolo ya maleba e tla putswa (3)

Setsopolwa C

- 2.1.7 Ee!
 - Ke be ke tla mo amogela ka ge bobbe bo sa lefeletšwe ka bobbe.
 - Ke tla mo amogela ka ge lebitla la mosadi e le bogadi
 - Dikgopolo tša maleba di tla putswa. (3)
- 2.1.8 - Dithoto ka moka di be di tšerwe ke Mmatlala.
 - Sekhutlwaneng go be go le dikobjana tša Lekope.
 - Ntlo e be notletšwe dinotlelo Mmatlala a di tlogetše go Thopadimolaleng (3)
- 2.1.9 Lekope o be a lora badimo ba mmotšiša gore na lapa la gagwe le kae ge a le bookelong.
 - Seo se lemoša Lekope gore le ge a ka hlokofala a ka se amogelwe dikgorong tša gabo.
 - Seo se dirile gore a nyake ba lapa la gagwe
 - le go ba kgopela tshwarelo ya ge a ba tlogetše (3)

[25]**GOBA**

- 2.2 Karabo e tla akaretša dintlha tše latelago:
 - Lekope o bethwa hlogo ka leswika ge a etšwa go Nadinadi yo a nyakago go mo dira thatse ya gore o bone Mologadi ka ga Matonya a itiya bola, gore a be le lebaka la go kwagala ge a dula le Mmatlala.
 - Ge Lekope a eya gaboMmatlala, Mmatlala o mo gapeletša go boela go Mologadi,
 - Seo se laetša gore o ikgogoletše magala hlogong ka ge a rakwa ke Mmatlala yo a mo senyeditšego lapa.

- Mmatlala o nyaka Lekope a agele Pebetse ntlo ya mabonwa ka ditšhelete tša kgwebo.
- Mmatlala le yena o nyaka go agelwa ntlo ke Lekope, ba tšwe ka bogwe.
- Mmatlala ga a laolege ka ge a sa nyake go šoma ka kgwebong
- O senya ditšhelete ka diaparo tša maemo le go ya maeto a matelele.
- Mmatlala o lala malalatlale
- Mmatlala o iketla le Mokalabi hoteleng mola a nyetšwe ke Lekope, Mokalabi a mo tšhabetše
- Ge Lekope a nyaka go tseba gore o be a le kae, o mmošša gore meriring go be go le batho ba bantši, ka gona a se fetše ka pele a lala fao.
- Mmatlala o iša bana ba Lekope Bokgalaka ntle le go tsebiša Lekope.
- Ge Lekope a nyaka go tseba moo bana ba ilego o re na ge o le moradu bjalo ngwana a ka ba le ngwana?
- Mmatlala o phela ka go hlaba Lekope ka mantšu, ka la gore o sa rata Mologadi ka ge a mo agetše kgwebo ya maswi, mola bana a ba fa ditšhelete tša go reka dithekisi ba sa fetše.
- Mmatlala o kgoromeletša Lekope malaong gore a hwele ruri.
- Ge Lekope a le bookelong Mmatlala ga a ye go mo hlola.
- Mmatlala o mo hula diphahlo tša kgwebo le tša ka ntlong.
- O tšhabela Bokgalaka go yo dula le Mokalabi.
- Mmatlala o tlogela ntlo e se na selo.
- O šia dinotlolo go Thopadimolaleng ka la gore e tlo rekišwa

PALOMOKA YA KAROLO B: [25]

KAROLO YA C

POTŠIŠO 3 PADI

Setsopolwa A

- 3.1.1 - Karabo o be a rakilwe dikgwebong le ka gae.
 - Karabo o be a file mogwera wa gagwe sefatanaga sa tatagwe go se otlela mola ba tagilwe.
 - Seo sa hlola gore sefatanaga se we ba gobale.
 - O thomile go lemoga gore tatagwe o tlo rata Bubbles go mo feta. (3)
- 3.1.2 - Karabo o ngwadile sengwalwa ka bophelo bja sindikheithi yeo e bego e ikhumiša ka bofora.
 - O rometše sengwalwa seo go Ariel yo a šomago seyalemoyeng gore se gašwe moyeng, sindikheithi e swarwe yeo tatagwe e lego leloko. (2)
- 3.1.3 - Ke be ke tla mo nyakela badirelaleago ba mo fe maele ka tša bophelo
 - Ke be ke tla mo iša lefelong la bao bjala bo šetšego bo le mading gore ba mo thuše.
 - Ke be ke tla boledišana le Karabo ke na le yo mongwe wa ba leloko gore a tlogele mekgwa ya gagwe.
 - Kgopolo ya maleba e tla putswa (3)

Setsopolwa B

- 3.1.4 - Hellas
 - Bubbles o be a romilwe ke sindikheithi go tlo lokolla sengwalwa matsogong a Ariel
 - Bubbles o be a nyaka ge sengwalwa se ka se gašwe moyeng ka ge maemo a sindikheithi a be a tla ba kotsing. (3)
- 3.1.5 - Bubbles o ikwešitše ka leano la gore o tla gogela tšhetšo ya Ariel go yena, a lebala ka sengwalwa,
 - Seo se tšerwego gabonolo ke a mangwe a maloko a Sindikheithi (2)
- 3.1.6 - Ka ge sindikheithi e le kotsi, nka begela maphodisa kudu ge a tshephiša gore nna mmegi ke tla bolokega.
 - Nka diriša megala ya bohle goba ya tseleng go sedimoša maphodisa (2)
- 3.1.7 Bubbles o re mesong ya ge Karabo a tlo itšeela sengwalwa o ile a thelela ka bohlapelong a wa, a gobala, a ya bookelong. (2)

Setsopolwa C

- 3.1.8 - Mabusha o ile a batamela kgauswi le lebati go kwa poledišano ya Noko ge a tšhabiša Bubbles.
 - Mabusha o ile a boela sefatanageng go yo tšea sethunya
 - Ka sethunya seo o ile a thuntšha Noko a mmolaya. (3)
- 3.1.9 - Noko o boletše le mogwera wa gagwe Mabetlela gore Karabo o a fokola,
 - Ka gona Mabetlela a mo hlokomelele yena ka ge a sa mo nyakela ngaka yeo e ka mo alafago (2)
- 3.1.10 - Bubbles o tsebišitšwe ke tatagwe mogaleng gore Karabo o sa phela
 - Ka ge Bubbles a be a tseba gore Karabo o hlokošetše,
 - O ile a thakgatšwa ke go kwa gore o sa phela (3)

[25]**GOBA**

3.2 Dikarabo di tla akaretša dintlha tše:

- 3.2.1 NOKO: O na le megabaru:
 - Re bona ge a ikgweranya le sindikheithi yeo e humago ka bofora.
 - Seo se dira gore le yena a nyake go huma ka pele.
 O na le lerato baneng ba gagwe:
 - O fora sindikheithi gore Karabo a bolawe ka ge a utollotše sephiri sa sindikheithi, e le ge a kwane le Mabetlela gore a mo fihlele yena
 - O re Bubbles a bolawe ka ge a ekile sindikheithi,

- mola ka go le lengwe a mo logiša maano a go tšhaba Majaneng gore a se bolawe.

Ga a na bohlale bjo bo tebilego:

- O be a se a swanela go begela sindikheithi gore Karabo o ngwadile sengwalwa ka siphiri sa bona.
- O be a se a swanela go hlohleletša Bubbles gore a amane le sindikheithi kudu

(5)

3.2.2 Bubbles: O rata phadišano:

- Re bona ka fao a bego a šoma ka thata dikgwebong go phala Karabo
- Re bona ge a kgona go reka difilimi tša sebjalebjae tšeo di ka goketšago babogedi gore e be mokgeregela.
- O thabela pelong ge a lemogile gore tatagwe ga a sa rata Karabo go phala yena ka ge a wišitše dikgwebo.

O bohlale:

- Re bona ka fao a tšerego sengwalwa go Ariel ka gona

O na le kwelobohloko:

- Re bone ge a gapetše Ariel sefung sa lehu mmileng wa Mokwele,
- a ba a mo šireletša gore a se bolawe,
- a ba a mo tšhabišetša Majaneng.

(5)

3.2.3 Karabo: Ke motho wa go hloka boikarabelo:

- Re bona ge a wiša dikgwebo
- Re bona ge a otlediša mogwera sefatanaga mola ka moka ba tagilwe.

O na le pelo ye mpe:

- Re bona ge a ngwala sengwalwa ka sephiri sa sindikheithi yeo tatagwe e lego leloko
- Ge a le nnoši o re ke tla ba lentšha. Ke tla hlapela sediba seo ba ikgantšhago ka sona.

(5)

3.2.4 Ariel: O bohlale:

- Ga a dumele go gogwa ka nko ke Bubbles, seo se bonala ditorong ge Bubbles a mmitša kgomo yeo e swanetšego go dišwa ka sefepi.
- O bohlale, ga a dumele go fa Bubbles sengwalwa ka ge e se sa gagwe
- O tseba ditokelo tša gagwe:
- Re bona ge a gana bašomedi ba dikantoro ba thuša Bubbles yo a tlilego morago

O rata nnete:

- Re bona ge a tsenelela Bubbles ka dipotšišo go fihla ge a phula gore ke leloko la sindikheithi gotee le tatagwe le ge a se a tšweletšwa sengwalweng.

(5)

3.2.5 Mabusha: Monna yo bohlae:

- O lemogile gore Noko a ka se no lahlela bana ba gagwe menong a sindikheithi gabonolo.
- Seo se dira gore a phele a dišitše Noko
- O kgonne go lemoga gore Bubbles o Majaneng poledišanong ya Noko le Thandi.
- O kgonne go lemoga gore Noko a tšhabiša Bubbles Majaneng ka mogala.

Ke mmolai:

- Re bona ge a thuntšha Noko ge a ekwa gore Noko o tšhabiša Bubbles gore a se bolawe ke sindikheithi.

(5)
[25]

PALOMOKA: 75